

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2020/21

Destinace (země, město): Francie, Nîmes

Jméno, příjmení: Ludmila Pěničková, Blanka Gruntová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Lycée Daudet

1. pololetí 2020/21 – Ludmila Pěničková

Začátek školního roku 2020/21 proběhl na Lycée Daudet v plánovaném termínu. První měsíc byl jako obvykle zejména ve znamení vyřizování administrativních záležitostí, adaptace v nových třídách a organizování internátního života podřízeného od září přísnému sanitárnímu protokolu.

Výuka na lyceu přerušena nebyla. V období září-říjen probíhala formou prezenčního studia pro všechny ročníky, od listopadu přešla na střídavou prezenční a distanční formu podle ročníků. Vedení školy umožnilo studentkám české sekce ve dnech distanční výuky celodenní pobyt na internátě pod dohledem asistentky.

Český jazyk

Výuka českého jazyka pro studentky české sekce na Lycée Daudet je povinná a je zakončena maturitní zkouškou. Vzhledem k tomu, že každá z dívek studuje v jiné třídě, koordinace hodin bývá velmi obtížná: 2-3 hodiny českého jazyka týdně probíhají formou přímé výuky a individuálních konzultací. Lektorka zajistí podle možností školy výuku v české učebně. Maturita podle nové reformy ve školním roce 2019/20 vzhledem k sanitárnímu situaci neproběhla. I ve školním roce 2020/21 má být výsledná známka souhrnem průběžných známek

tzv. „contrôle continu“. V rámci programu se Lektorka celoročně soustředí na opakování významných dat z české historie, aktuality, literaturu, sloh, opakování pravopisu, účast v překladatelské soutěži Cena Josefa Palivce v březnu.

Lektorka vyučuje rovněž český jazyk pro cizince (francouzské studenty, případně zájemce ze strany učitelů a asistentů), spolupracuje s Maison de l'Europe de Nîmes (kurzy pro účastníky programu Erasmus+). Jedná se většinou o výuku individuální, přizpůsobenou časovým potřebám a rozvrhu hodin francouzských studentů.

Lektorka má k výuce jazyka k dispozici učebnu s českou knihovnu a učebnice českého jazyka a literatury. Knihovna je pravidelně doplňována z prostředků DZS či Velvyslanectví ČR v Paříži. Může využívat i multimediální vybavení umístěné v dalších učebnách lycea.

V hodinách češtiny pro cizince používáme především publikaci *New Czech Step by Step* od autorky Lídy Holé. České studentky pracují zejména s *Čítankami k literatuře v kostce pro SŠ* od Marie Sochrové a s učebnicemi literatury a jazyka od téže autorky. Materiály k výuce jsou doplňovány z dostupných databází přístupných na internetu. Lektorka má ve své péči knihovnu české sekce, pečuje o učební pomůcky a technické prostředky.

Český klub

Lektorka pravidelně v červnu vypracovává projekt s žádostí o finanční dar pro Český klub na další kalendářní rok, na začátku ledna provede vyúčtování za minulý kalendářní rok. Z daru jsou následně financovány pravidelné akce české sekce sloužící k propagaci českého jazyka a kultury. V kalendářním roce 2020 se žádná z plánovaných akcí vzhledem k nepříznivé sanitární situaci nemohla uskutečnit. Lektorka požádala MZV o převedení celé částky daru na kalendářní rok 2021.

2. pololetí 2020/21 – Blanka Gruntová

Informace o destinaci a místu působení

Nîmes se nachází na jihu Francie v regionu Occitanie. Toto stopadesátitisícové starobylé město je centrem departementu Gard a patří mezi atraktivní turistické destinace oblasti. Od roku 1967 má Nîmes družbu s městskou částí Praha 1.

Lycée Alphonse Daudet nese jméno oblíbeného francouzského spisovatele, nimeckého rodáka. Nachází se ve středu města, v blízkosti nejvýznamnějších kulturních památek. Od roku 2007 je i samotná budova lycea státní historickou památkou. Lyceum patří mezi nejúspěšnější střední školy ve městě a má přibližně 2 000 studentů a 200 zaměstnanců. Kromě tříletého studijního programu zakončeného maturitní zkouškou (ročníky seconde, première a terminale) nabízí i dvouleté pomaturitní studium CPGE, během něhož se studenti připravují k přijímacím zkouškám na prestižní vysoké školy, tzv. grandes écoles.

Jako jediná střední škola ve Francii lyceum nabízí možnost studia češtiny jako cizího jazyka. Od roku 1924 zde existuje tzv. česká sekce (dříve československá). I když byla v minulosti sekce z politických důvodů několikrát uzavřena, výuka češtiny zůstala zachována. Původně chlapecká sekce se při posledním obnovení roku 1990 změnila na dívčí. V současnosti na ní studuje 12 dívek z České republiky, které jsou ke studiu přijímány na základě výběrového řízení organizovaného MŠMT ČR za účasti zástupců vedení lycea a školské sekce města Nîmes. Každý rok jsou tak vybrány čtyři nové studentky do tříletého studijního programu (ročníky seconde, première, terminale) zakončeného maturitní zkouškou. Věk českých studentek se tedy pohybuje v rozmezí 15 až 19 let.

Studium je Češkám z velké části hrazeno francouzskou stranou, která jim platí náklady na studium, ubytování na internátě lycea i celodenní stravování ve dnech výuky. Od radnice města Nîmes studentky dále dostávají měsíční příspěvek 75 eur na osobní výdaje o víkendech. Rodiny českých studentek přispívají částkou přibližně 700 eur na školní rok. Děvčata jsou ubytována v podkrovním křídle internátu, v jednolůžkových pokojích s toaletním koutkem. Sociální zařízení jsou společná. Na patře se nachází také zařízená kuchyňka, prádelna s velkou pračkou a sušičkou, společenská místnost s počítačem a tiskárnou. Kraj Occitanie také na začátku studia daruje všem studentům lycea notebook.

Část víkendů mohou studentky strávit v hostitelských rodinách (tzv. familles d'accueil). Jedná se o rodiny z Nîmes a nejbližšího okolí, které se zajímají o činnost české sekce a jsou ochotny nezištně ubytovat studentky nebo s nimi trávit nějakým způsobem volný čas. Bohužel od vypuknutí pandemie je z epidemiologických důvodů spolupráce s těmito rodinami značně omezena, snad se v příštím roce opět zlepší díky proočkovanosti značné části populace.

Náplň práce lektorky

Lektorka v destinaci zajišťuje výuku českého jazyka a literatury, respektive českých reálií jak pro studentky české sekce, tak pro zájemce o český jazyk a kulturu z řad studentů a zaměstnanců lycea či odjinud. Pro tyto účely má k dispozici učebnu bohatě vybavenou knihami a učebními materiály. Knihovna je pravidelně doplňována z prostředků DZS i Velvyslanectví ČR v Paříži. Česká strana také nabízí lektorce k zapůjčení notebook. Lektorka může rovněž využívat multimediální vybavení umístěné v jiných učebnách lycea (nutná předchozí rezervace).

Dále lektorka zajišťuje dozor na českém oddělení internátu. V tomto jí pomáhají dvě až tři studentky pomaturitního cyklu, které jsou na českém oddělení ubytovány. Společně si musí rozdělit služby tak, aby byl zajištěn dozor na internátu v pracovní dny i o víkendech. Z tohoto důvodu má lektorka také k dispozici jeden ze standardně vybavených internátních pokojů vybavený navíc služebním telefonem. Musí být ale připravena pomoci svým mladým kolegyním i mimo hodiny své služby, proto se od ní očekává permanentní dostupnost na mobilním telefonu a časová disponibilita.

Lektorka také pomáhá českým studentkám při vyřizování administrativních záležitostí, při jednání na úřadech, v bance apod. Po dohodě se školní zdravotnicí zajišťuje péči o nemocné studentky, doprovází je k lékaři, poslední dobou také pravidelně na testy na přítomnost nemoci covid-19. Z pověření zákonných zástupců omlouvá na studijním oddělení absence neproletých studentek a průběžně informuje rodiče o dění na lyceu. Komunikuje s učiteli, vedením školy, rodinami a s českými i francouzskými institucemi a úřady podílejícími se na chodu české sekce. Zůstává též v kontaktu s hostitelskými rodinami.

Společně s českými studentkami lektorka rovněž organizuje akce propagující českou kulturu. V této oblasti spolupracuje zejména s Maison des Lycéens (asociace organizující zájmové

aktivity studentů lycea Daudet) a s Maison de l'Europe (asociace seznamující veřejnost s evropskými organizacemi), případně s radnicí města Nîmes.

Výuka češtiny

Studentky české sekce jsou povinny ve Francii skládat maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury. Složením této dílčí zkoušky je totiž jejich francouzská maturita plnohodnotným ekvivalentem státní maturity v ČR nezbytným pro přijetí na české veřejné vysoké školy. Z tohoto důvodu je pro české studentky povinná výuka českého jazyka a literatury po celou dobu jejich středoškolského studia na Lycée Daudet. Předmět je v každém ročníku vyučován ve dvouhodinové dotaci doplněné o jednu hodinu konzultace.

Dívky si češtinu zapisují jako první nebo druhý cizí jazyk vedle angličtiny a dalšího evropského jazyka (nejčastěji španělštiny nebo němčiny). Náplň předmětu je ale přirozeně přizpůsobena skutečnosti, že studentky jsou rodilé mluvčí a že přicházejí z českých základních škol nebo víceletých gymnázií. Výuka probíhá podle standardních českých učebnic pro střední školy, na základě vybraných kapitol z literatury v kontextu významných událostí české historie. Značná pozornost je rovněž věnována opakování a prohlubování gramatických a stylistických dovedností, včetně pravopisu. Zohledněna je i současná koncepce maturitní zkoušky v ČR a studentky se trénují na didaktické testy. Přípravují se ale také průběžně na francouzskou formu maturitní zkoušky z češtiny, která je založena na Společném evropském referenčním rámci pro jazyky a ověřuje schopnost studentek porozumět mluvenému a psanému projevu v českém jazyce a vyjádřit se ústně i písemně na všeobecná témata.

V první části školního roku studentky pracovaly zejména s učebnicemi českého jazyka a literatury Marie Sochrové, především s *Čítankami k literatuře v kostce pro SŠ*. Na jaře zakoupilo DZS na žádost lektorky nové učebnice literatury z nakladatelství Didaktis (soubor *Nová literatura pro střední školy*), které reflektují současnou koncepci maturitních zkoušek. Materiály jsou doplňovány z dostupných databází přístupných na internetu i z bohaté knihovny české sekce Lycée Daudet.

Ve školním roce 2020/21 probíhala po většinu doby výuka na francouzských lyceích hybridním způsobem, tzn. že třídy byly dělené na menší skupiny a střídaly se v prezenční a distanční formě studia. Vzhledem k tomu, že v každém ročníku české sekce jsou jen 4 studentky, tato omezení

pro předmět český jazyk a literatura neplatila a výuka byla realizována pouze prezenčně. Maturitní zkouška ale neproběhla standardním způsobem, byla nahrazena (tak jako v některých dalších předmětech) průměrnou známkou z průběžného hodnocení v předmětu.

Pro francouzské studenty je čeština volitelným předmětem (obvykle třetí cizí jazyk) s možností skládat fakultativní maturitní zkoušku, taktéž založenou na Společném evropském referenčním rámci pro jazyky. V předchozích letech se jednalo většinou o výuku individuální, přizpůsobenou časovým možnostem posluchačů. Ve školním roce 2020/21 nebyl tento předmět otevřen.

Studenti češtiny se také každoročně zúčastňují překladatelské soutěže Cena Josefa Palivce pořádané spolkem Česká škola bez hranic. Vítězkou letošního ročníku v kategorii 15-18 let se stala žákyně ročníku seconde české sekce Lycée Daudet Karolína Štenclová.

Kulturní akce

V rámci studentské asociace Maison des Lycéens funguje od roku 2015 tzv. Český klub sdružující české studentky a zájemce z řad francouzských studentů a pedagogů Lycée Daudet. Asociace má možnost, podobně jako krajské spolky, obdržet každoročně finanční dar MZV ČR sloužící k financování kulturních aktivit. Lektorka na konci každého školního roku vypracuje projekt na následující kalendářní rok i s žádostí o finanční příspěvek. Vždy v lednu pak provede vyúčtování za minulý kalendářní rok. Vzhledem k epidemiologické situaci nebyl příspěvek na rok 2020 vyčerpán a předchozí lektorka Ludmila Pěničková zažádala MZV ČR o převedení částky na rok 2021. Bylo jí vyhověno.

Ani v průběhu školního roku 2020/21 však nebylo v podstatě možné přistoupit k organizaci kulturních nebo vzdělávacích akcí pro širší veřejnost. Výuka na lyceu sice probíhala prezenčně, i když v dělených skupinách, avšak mimoškolní aktivity nebyly z epidemiologických důvodů realizovány. Uskutečnila se pouze závěrečná recepce na počest českých maturantek. Radnice města Nîmes ji pořádala 5. července 2021 v podvečer na nádvoří své historické budovy. Bylo to komorní, ale příjemné setkání, které mimo jiné umožnilo nové lektorce setkat se se zástupci školského odboru města, s předsedou asociace Maison de l'Europe a navázat osobní kontakt s některými hostitelskými rodinami.

Lze snad doufat, že alespoň *Dny české kultury* plánované původně na jaro 2021 bude možné uskutečnit v náhradním podzimním termínu. Bylo by tak možné dočerpát finanční příspěvek

z roku 2020, a především oživit povědomí studentů lycea o existenci české sekce a možnosti studovat češtinu. Lektorka je v jednání s několika možnými hosty. V červenci také zaslala na zastupitelský úřad v Paříži nový projekt na rok 2022.

Závěr

Školní rok 2020/21 byl jako všude ve světě velmi ovlivněn pokračující pandemií. Francie patří mezi státy, které dělají mnoho pro to, aby udržely žáky a studenty v maximální možné míře v prezenční formě školní docházky. Dívky z české sekce proto mohly zůstat v Nîmes celých deset měsíců, i když po většinu doby v hybridní formě studia a s mnoha omezeními, včetně třítydenní karantény celého českého internátu v lednu. Nicméně vedení školy i profesori vycházeli po celou dobu dívkám velmi vstřícně a všemožně se snažili jim pomoci překonat náročné podmínky a zvládnout studium. Velký dík za to patří i řediteli lycea panu Pagneux a jeho zástupkyni paní Peltier, kteří však z Lycée Daudet odcházejí na jiné pracoviště. Nové vedení se učitelskému sboru představí v září 2021. Poděkování patří rovněž pracovníkům DZS, MŠMT a ZÚ v Paříži, kteří jsou lektorátu také vždy velkou oporou.

Nîmes 30. července 2021

Mgr. Blanka Gruntová